

MINE STAVEORD

JERNALDEREN

JERNALDEREN - landsbyernes tid

Jernalderen kommer efter bronzealderen. Man kalder det jernalderen, fordi man nu begyndte at lave redskaber af jern i stedet for bronze.

Bronzen var man nødt til at handle sig til via købmænd og handelsrejsende fra det sydlige Europa. Men jern kunne man selv producere i Danmark. I de danske moser, enge og åer fandt man en jordart, der hedder "myremalm". Myremalmen indeholdt rigtig meget jern. Ved at varme myremalmen op og bearbejde det, kunne man udvinde jernet, som så kunne bruges til våben og redskaber eller andre nyttige ting.

I jernalderen var de fleste mennesker bønder. De dyrkede jorden og levede af, hvad de kunne producere. Og så begyndte folk at flytte sammen i små landsbyer. Det havde man ikke oplevet før på samme måde. Før levede man sammen i storfamilien, men nu flyttede flere familier til samme sted og på den måde kunne man både hjælpe og beskytte hinanden på en helt anden måde end tidligere.

I jernalderen tilbøder man flere guder end tidligere, for eksempel guder for frugtbarhed og for krig. Man ofrer genstande til guderne for at gøre dem tilfredse og give menneskene krigslykke eller en god høst.

Nogle gange ofrede man også mennesker. I 1950 fandt man et lig i en mose tæt på Silkeborg. Da man undersøgte liget nærmere, viste det sig, at det var helt fra den ældste del af jernalderen. Ingen ved, hvorfor manden blev hængt og lagt i mosen, men det kunne være som et offer til guderne for at få vinteren til at blive kort og gøre foråret frugtbart, så afgrøderne kunne vokse sig stærke, og høsten kunne blive god.

Du kan se Tollundmanden, som moseliget kaldes, på Museum Silkeborg.

TILLÆGSORD

Brug hvert ord til at skrive en HEL sætning med mindst ét tillægsord.

Hvis du har glemt, hvad et tillægsord er, kan du læse mere om det her:

Tillægsord er en ordklasse, ligesom navneord og udsagnsord. Du kan bruge tillægsord til at beskrive navneord, egennavne eller stedord. F.eks. "Her er en saftig, lækker kage." "Den kage er saftig og lækker." Ordet "kage" er et navneord. Tillægsordene saftig og lækker fortæller os noget om kagen.

bronze

---

våben

---

dyrke

---

guder

---

høst

---

beskytte

---

familier

Sæt streg over det forkerte ord i sætningen

Et af de mørkeblå ord er ikke korrekt stavet. Sæt streg over det forkerte ord.

1. Jernalderen *komer* / kommer efter bronzealderen
2. Men jern *kune* / kunne man selv producere
3. De kunne bruges som *våben* / våbben
4. De fleste mennesker / mennesker var bønder
5. Nu *flytede* / flyttede flere familier til *same* / samme sted.
6. På den *måde* / måde kunne man *både* / bådde hjælpe og beskyte / beskytte hinanden.
7. Man tilbeder flere *guder* / gudder end tidligere.
8. I 1950 fandt man et lig i en *mose* / mosse.
9. Det *kune* / kunne være som et *ofer* / offer til guderne

MIN FINESTE SKRIFT

krigslykke

guderne

Silkeborg

SVAR PÅ SPØRGSMÅL

Hvilken periode kommer før jernalderen?

Hvorfor brugte man jern i stedet for bronze?

Hvor kom jernet fra?

I jernalderen begyndte man at bo på en ny måde.
Hvilken?

Hvad fandt man i en mose ved Silkeborg i 1950?

Hvor kan man se Tollundmanden i dag?

DU SKAL ØVE STAVEORD

Du skal KUN øve én af de tre sværhedsgrader

Du skal vælge en sværhedsgrad, som passer til dig. Det må ikke være for let. Det må ikke være for svært.

Du skal helst kunne stave alle ord uden fejl, når du har øvet dig.

jern

fordi

mose

våben

bønder

guder

krig

høst

offer

kalder

handle

købmænd

sydlige

myremalm

bønder

flyttede

hjælpe

ofrer

jernalderen

handelsrejsende

producere

myremalmen

storfamilien

nyttige

tidligere

frugtbarhed

krigslykke